

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 14. september 2012

J.nr. 414-1 - i

Oversættelse af Lagtingssag nr. 140/2009 og Lagtingssag nr. 9/2012: Forslag til lagtingslov om Færøernes Forfatning

Lagtingssag nr. 140/2009	Lagtingssag nr. 9/2012
<p style="text-align: center;">Forslag til lagtingslov om Færøernes Forfatning</p> <p style="text-align: center;">Færøernes Forfatning</p>	<p style="text-align: center;">Forslag til lagtingslov om Færøernes Forfatning</p> <p style="text-align: center;">Færøernes Forfatning</p>
<p>Præambel <i>Vi, Færøernes folk, vedtager denne forfatning. Den er fundamentet under vores styre, som skal sikre frihed, sikkerhed og trivsel.</i></p> <p><i>Vi byggede landet i fordums tid og indrettede os med ting, love, rettigheder og pligter.</i></p> <p><i>Vi har holdt ting til denne dag og indrettet os efter vore behov over hele landet.</i></p> <p><i>Færøerne har i århundreder samarbejdet med andre lande og riger. Intet kan dog kvæle landets uafhængighed eller vores selvbestemmelsesret.</i></p> <p><i>Landets egne love omfatter kun dem, som er udarbejdet på rette måde i selve landet efter folkets vilje.</i></p> <p><i>Færøerne indrettes efter nutidens behov og efter vores kulturarv med demokrati, myndighed, rettigheder og pligter.</i></p> <p><i>Alle love og sædvaner skal respektere denne forfatning. Ingen lov eller sædvane må antages at gælde, blot fordi den er ældre end denne forfatning eller har været anvendt i lang tid.</i></p>	<p>Præambel <i>Vi, Færøernes folk, vedtager denne forfatning. Den er fundamentet under vores styre, som skal sikre frihed, sikkerhed og trivsel.</i></p> <p><i>Vi byggede landet i fordums tid og indrettede os med ting, love, rettigheder og pligter.</i></p> <p><i>Vi har holdt ting til denne dag og indrettet os efter vore behov over hele landet.</i></p> <p>Forfatningen stadfæster, at landets borgere er ophav til al politisk magt i landet, og den organiserer Færøerne efter nutidig behov med demokrati, myndighed, rettigheder og pligter.</p> <p>Denne forfatning stadfæster, at færøske myndigheder har den fulde ret til at opsiges forfatningsretlige overenskomster og overtage sagskompetencen.</p> <p><i>Alle love og sædvaner skal respektere denne forfatning.</i></p> <p>Ingen lov eller overenskomst kan sættes i kraft for Færøerne uden Lagtingets samtykke.</p>

Første del – Forfatning

§ 1. Folket og landet

- (1) Færøerne er et land, færinger er en nation og al magt i landet ligger hos Færøernes folk.
- (2) Færøerne har ifølge aftaler samarbejdet med andre lande og kan fremdeles samarbejde med andre lande ifølge overenskomst.
- (3) Såfremt det besluttes at afgive magt til unionsinstitutioner, som ellers tilkommer landets myndigheder, skal dette være klart belyst i en international overenskomst. Lagtinget skal vedtage en sådan overenskomst, inden folket tager endelig afgørelse ved en folkeafstemning mindst et halvt år og højst et år senere.
- (4) Ethvert unions samarbejde kan opsiges på samme måde, hvor folket ved en folkeafstemning skal tage endelig afgørelse mindst et halvt år efter og højst et år efter at Lagtinget har taget stilling. Almindeligt flertal gælder.

§ 2. Magtfordeling

- (1) Færøerne er et land med demokrati. Folket udøver sin magt gennem Lagtinget, Færøernes landsstyre og domstole.
- (2) Lagtinget vedtager landets love, landsstyret stadfæster og administrerer lovene og domstolene dømmer i henhold til lovene. Lagting, landsstyre og domstole skal holde sig indenfor sine magtbeføjelser og bemyndigelser.
- (3) Lagtinget er folkevalgt.

§ 3. Retfærdighed

- (1) Forfatningen er bygget på magtfordeling og myndighed. Foruden rettigheder fastsat i denne forfatning, beskytter den andre indlysende rettigheder.

§ 4. Symboler og sprog

- (1) Færøerne har flag, nationalsang og våbenskjold.
- (2) Færøsk er nationalsprog og offentligt sprog.

Første del – Forfatning

§ 1. Folket og landet

- (1) Færøerne er et land, færinger er en nation og al magt i landet ligger hos Færøernes folk.
- (2) Færøerne har ifølge aftaler samarbejdet med andre lande og kan fremdeles samarbejde med andre lande ifølge overenskomst.
- (3) Såfremt det besluttes at afgive magt til unionsinstitutioner, som ellers tilkommer landets myndigheder, skal dette være klart belyst i en international overenskomst. Lagtinget skal vedtage en sådan overenskomst, inden folket tager endelig afgørelse ved en folkeafstemning mindst et halvt år og højst et år senere.
- (4) Det færøske folk har ubegrænset ret til at organisere sin statsretlige stilling efter eget ønske ved en folkeafstemning, hvor almindeligt flertal gælder.

§ 2. Magtfordeling

- (1) Færøerne er et land med demokrati. Folket udøver sin magt gennem Lagtinget, Færøernes landsstyre og domstole.
- (2) Lagtinget vedtager landets love, landsstyret stadfæster og administrerer lovene og domstolene dømmer i henhold til lovene. Lagting, landsstyre og domstole skal holde sig indenfor sine magtbeføjelser og bemyndigelser.
- (3) Lagtinget er folkevalgt.

[§ 3 fra Lagtingssag 140/2009 er udgået]

§ 3. Symboler og sprog

- (1) Færøerne har flag, nationalsang og våbenskjold.
- (2) Færøsk er nationalsprog og offentligt sprog.

Anden del – Rettigheder og pligter

§ 5. Rettigheder og deres beskyttelse

- (1) Rettigheder kan kun begrænses ved lov og i overensstemmelse med denne forfatning.
- (2) Rettigheder kan knyttes til statsborgerskab eller bopæl.
- (3) Landets myndigheder skal altid beskytte rettighederne hos landets borgere.

§ 6. Pligter

- (1) Alle skal respektere denne forfatning og de love, pligter og rettigheder, som udfærdiges i overensstemmelse med den.
- (2) Alle bør respektere landets arv og ressourcer samt andres rettigheder.

§ 7. Ligestilling

- (1) Alle mennesker er ligestillede uanset køn, særkende eller afvigelse.
- (2) Ingen forskel må være tilfældig, uretfærdig eller nedværdigende.

§ 8. Liv og sikkerhed

- (1) Alle har ret til liv og sikkerhed.
- (2) Ingen kan straffes eller behandles nådesløst eller uværdigt.
- (3) Dødsstraf kan ikke fastsættes.

§ 9. Personlig frihed

- (1) Alle er franke og frie og beskyttet mod overgreb.
- (2) Frihedsberøvelse kan kun ske ved lov. Afgørelse i henhold til en sådan lov kan forelægges for en dommer.
- (3) Bliver nogen arresteret for en forbrydelse, skal vedkommende stilles for en dommer inden 24 timer. Kun en dommer kan stadfæste eller forlænge arrestation.
- (4) En dommer kan pålægge længere varetægt, dog højst i fire måneder, og kun såfremt der forventes en længere straf. Dommeren kan dog i helt særlige tilfælde pålægge varetægt længere end 4 måneder.
- (5) En dommer kan i helt særlige tilfælde pålægge varetægt i isolation eller delvis isolation, dog højst i to måneder.

Anden del – Rettigheder og pligter

§ 4. Rettigheder og deres beskyttelse

- (1) Rettigheder kan kun begrænses ved lov og i overensstemmelse med denne forfatning.
- (2) Rettigheder kan knyttes til statsborgerskab eller bopæl.
- (3) Landets myndigheder skal altid beskytte rettighederne hos landets borgere.

§ 5. Pligter

- (1) Alle skal respektere denne forfatning og de love, pligter og rettigheder, som udfærdiges i overensstemmelse med den.
- (2) Alle bør respektere landets arv og ressourcer samt andres rettigheder.

§ 6. Ligestilling

- (1) Alle mennesker er ligestillede uanset køn, særkende eller afvigelse.
- (2) Ingen forskel må være tilfældig, uretfærdig eller nedværdigende.

§ 7. Liv og sikkerhed

- (1) Alle har ret til liv og sikkerhed.
- (2) Ingen kan straffes eller behandles nådesløst eller uværdigt.
- (3) Dødsstraf kan ikke fastsættes.

§ 8. Personlig frihed

- (1) Alle er franke og frie og beskyttet mod overgreb.
- (2) Frihedsberøvelse kan kun ske i henhold til lov. Afgørelse i henhold til en sådan lov kan forelægges for en dommer.
- (3) Bliver nogen arresteret for en forbrydelse, skal vedkommende stilles for en dommer inden 24 timer. Kun en dommer kan stadfæste eller forlænge arrestation **eller varetægtsfængsle.**
- (4) **Pålægges dommer varetægt, kan det højst gøres i op til fire måneder,** og kun såfremt der forventes en længere straf. Dommeren kan dog i helt særlige tilfælde pålægge varetægt længere end 4 måneder.
- (5) En dommer kan i helt særlige tilfælde pålægge varetægt i isolation eller delvis isolation, dog højst i to måneder.

§ 10. Boliger og kommunikation

- (1) Boliger, ejendom og al privat kommunikation er beskyttet mod indgreb.
- (2) Er det ifølge lov og landets tarv nødvendigt at udføre ransagelser, beslaglæggelse eller at udøve andre indgreb, skal en dommer i en retskendelse afgøre, om det er lovligt. Er det umuligt inden indgrebet, skal retskendelsen afsiges bagefter.

§ 11. Ejendomsret

- (1) Al ejendom og alle rettigheder er beskyttet mod overgreb.
- (2) En offentlig myndighed kan efter procedure i lov tage rådighed over privat ejendom eller rettighed. En sådan lov skal vedtages af to tredjedele af tingmændene, og ekspropriationen skal ske ved nødvendige og påtvingende offentlige behov.
- (3) For sådanne ekspropriationer skal der gives fuldstændig erstatning.

§ 12. Trosfrihed

- (1) Alle har ret til at tro og udøve sin tro.
- (2) Den kristne tro kan tildeles særlige privilegier, dog uden at krænke andre opfattelser.
- (3) Folkekirken ejer sin andel efter gammel sædvane.

§ 13. Valgret

- (1) Valg til Lagting, kommunalbestyrelse og folkeafstemninger afholdes ved offentlige, hemmelige og direkte valg. Det fastsættes ved lov, hvem der er valgbar, og hvem der har valgret.

§ 14. Ytringsfrihed

- (1) Enhver har ret til under ansvar at have og fremføre sine synspunkter.
- (2) På samme måde har alle ret til at deltage i kommunikation og modtage oplysning.

§ 15. Foreningsfrihed

- (1) Alle har ret til at samles i foreninger og sammenslutninger til ethvert formål.
- (2) Foreninger og sammenslutninger kan ophæves, såfremt hensyn til sikkerhed, fred, lov og orden kræver det.

§ 16. Forsamlingsfrihed

- (1) Alle har ret til at forsamles på et offentligt

§ 9. Boliger og kommunikation

- (1) Boliger, ejendom og al privat kommunikation er beskyttet mod indgreb.
- (2) Er det ifølge lov og landets tarv nødvendigt at udføre ransagelser, beslaglæggelse eller at udøve andre indgreb, skal en dommer i en retskendelse afgøre, om det er lovligt. Er det umuligt inden indgrebet, skal retskendelsen afsiges bagefter.

§ 10. Ejendomsret

- (1) Al ejendom og alle rettigheder er beskyttet mod overgreb.
- (2) En offentlig myndighed kan efter procedure i lov tage rådighed over privat ejendom eller rettighed. En sådan lov skal vedtages af to tredjedele af tingmændene, og ekspropriationen skal ske ved nødvendige og påtvingende offentlige behov.
- (3) For sådanne ekspropriationer skal der gives fuldstændig erstatning.

§ 11. Trosfrihed

- (1) Alle har ret til at tro og udøve sin tro.
- (2) Den kristne tro kan tildeles særlige privilegier, dog uden at krænke andre opfattelser.
- (3) Folkekirken ejer sin andel efter gammel sædvane.

§ 12. Valgret

- (1) Valg til Lagting, kommunalbestyrelse og folkeafstemninger afholdes ved offentlige, hemmelige og direkte valg. Det fastsættes ved lov, hvem der er valgbar, og hvem der har valgret.

§ 13. Ytringsfrihed

- (1) Enhver har ret til under ansvar at have og fremføre sine synspunkter.
- (2) På samme måde har alle ret til at deltage i kommunikation og modtage oplysning.

§ 14. Foreningsfrihed

- (1) Alle har ret til at samles i foreninger og sammenslutninger til ethvert formål.
- (2) Foreninger og sammenslutninger kan ophæves, såfremt hensyn til sikkerhed, fred, lov og orden kræver det.

§ 15. Forsamlingsfrihed

- (1) Alle har ret til at forsamles på et offentligt

<p>sted, såfremt dette ikke bryder sikkerhed, fred, lov og orden.</p> <p>§ 17. Erhverv og arbejde (1) Alle har lige ret til at drive erhverv og handel. (2) Alle har lige ret til at arbejde.</p> <p>§ 18. Skole (1) Alle har lige ret til undervisning. (2) Forældre kan selv påtage sig ansvar for børnenes undervisning, men kvaliteten skal være på samme niveau, som det offentlige tilbyder.</p> <p>§ 19. Social sikkerhed (1) Enhver har ret til værdige forhold. (2) Landet skal sørge for, at alle får en værdig alderdom. (3) Den, der hverken kan få egen virksomhed eller lønnet arbejde, bør få offentlig støtte og bistand.</p> <p>§ 20. Familie (1) Landet skal sikre familien gode forhold. (2) Børn har ret til en opvækst under sikre og gode forhold.</p> <p>§ 21. Indtægtsrettigheder (1) Enhver har ret til egen indtægt. (2) Når mænd driver hvaler på land, da skal det meste være drabspart eller hjemmepart. (3) Landet skal fastsætte de begrænsninger, som er nødvendige for at sikre dyrebestande, indtægtsrettigheder, bosættelse og naturressourcer. (4) Når befolkningen vederlagsfrit skaffer sig selv indtægter fra sø eller land, skal fangsten være dem fri og ubelagt.</p> <p>§ 22. Allemandsret (1) Alle har ret til at færdes og begive sig ud på sø og land, når dette ikke er til gene for folk, fæ og naturen.</p> <p>§ 23. Odelsjord og landsjord (1) Planlægges der ved lov at privatisere landsjord, skal denne lov forelægges til folkeafstemning mindst et halvt år efter – og højst et år efter, at Lagtinget har vedtaget den. (2) Tinget kan fastsætte regler om odelsjordens størrelse.</p>	<p>sted, såfremt dette ikke bryder sikkerhed, fred, lov og orden.</p> <p>§ 17. Erhverv og arbejde (1) Alle har lige ret til at drive erhverv og handel. (2) Alle har lige ret til at arbejde.</p> <p>§ 17. Skole (1) Alle har lige ret til undervisning. Alle har pligt til at modtage undervisning i den offentlige folkeskole. Alle har pligt til at modtage undervisning i barne- og ungdomsårene. [Nr. 2 i Lagtingssag 140/2009 er udgået]</p> <p>§ 18. Social sikkerhed (1) Enhver har ret til værdige forhold. (2) Landet skal sørge for, at alle får en værdig alderdom. (3) Den, der hverken kan få egen virksomhed eller lønnet arbejde, bør få offentlig støtte og bistand.</p> <p>§ 19. Familie (1) Landet skal sikre familien gode forhold. (2) Børn har ret til en opvækst under sikre og gode forhold.</p> <p>§ 20. Indtægtsrettigheder (1) Enhver har ret til egen indtægt. (2) Når mænd driver hvaler på land, da skal det meste være drabspart eller hjemmepart. (3) Landet skal fastsætte de begrænsninger, som er nødvendige for at sikre dyrebestande, indtægtsrettigheder, bosættelse og naturressourcer. (4) Når befolkningen vederlagsfrit skaffer sig selv indtægter fra sø eller land, skal fangsten være dem fri og ubelagt.</p> <p>§ 21. Allemandsret (1) Alle har ret til at færdes og begive sig ud på sø og land, når dette ikke er til gene for folk, fæ og naturen.</p> <p>[§ 23 i Lagtingssag 140/2009 er udgået]</p>
--	---

§ 24. Ressourcer og miljø

- (1) Myndighederne varetager landets ressourcer.
- (2) Når der udvindes af landets ressourcer, skal landet enten kræve vederlag eller sikre erhvervsret til alle.
- (3) Mangfoldigheden på land og på landets søterritorium, som ikke er i privat eje, er folkets ressourcer og ejendom.
- (4) Landet sikrer, at både offentlige og private ressourcer i landet forvaltes på en selv bærende måde med respekt for miljøet.

Tredje del – Forvaltning**§ 25. Forvaltningsmæssige rettigheder**

- (1) Alle har ret til en forvaltning, som bygger på lov, god forvaltningsskik, åbenhed og gennemsigtige procedurer.
- (2) Alle forvaltningsmæssige afgørelser skal være sagligt begrundet, og alle vurderinger og begrundelser af betydning skal være dokumenteret.
- (3) Når en offentlig institution eller myndighed træffer en forvaltningsmæssig afgørelse, som går imod borgerens interesser, skal han have en skriftlig begrundelse.
- (4) Forvaltningsmæssige rettigheder og procedurer skal fastsættes i lov, som bl.a. skal fastsætte ret til indsigt i offentlige forhold, egne forhold og afgørelsessager, ret til at forelægge en forvaltningsafgørelse for et uvildigt appelnævn eller domstol, ret til høring om afgørelser og forordninger; ret til at lade andre repræsentere én i offentlige sager, og krav om habilitet i forvaltningen.

§ 26. Kommuner

- (1) Færøerne er inddelt i kommuner under landets tilsyn. Lagtinget fastsætter i hvilken udstrækning kommunerne kan gældsættes ved optagelse af lån, pant eller på anden måde.
- (2) Kommunalbestyrelserne er ifølge lov folkevalgte og regulerer forholdene på stedet.

§ 22. Ressourcer og miljø

- (1) Myndighederne varetager landets ressourcer.
- (2) Mangfoldigheden på land og på landets søterritorium, som ikke er i privat eje, er folkets ressourcer og ejendom.
- (3) Når der udvindes af landets ressourcer, skal landet enten kræve vederlag eller sikre erhvervsret til alle. *[Byttet om på (2) og (3)]*
- (4) Landet sikrer, at både offentlige og private ressourcer i landet forvaltes på en selv bærende måde med respekt for miljøet.

Tredje del – Forvaltning**§ 23. Forvaltningsmæssige rettigheder**

- (1) Al forvaltning skal have grundlag i lov, god forvaltningsskik, åbenhed og gennemsigtige procedurer.
- (2) Alle forvaltningsmæssige afgørelser skal være sagligt begrundet.

[Nr. 3 i Lagtingssag 140/2009 er udgået]

- (3) Forvaltningsmæssige rettigheder og procedurer skal fastsættes i lov, som bl.a. skal fastsætte ret til indsigt i offentlige forhold, egne forhold og afgørelsessager, ret til at forelægge en forvaltningsafgørelse for et uvildigt appelnævn eller domstol, ret til høring om afgørelser og forordninger; ret til at lade andre repræsentere én i offentlige sager, og krav om habilitet i forvaltningen.
- (4) Institutioner skal holde sig inden for sit kompetenceområde og sine hjemler.
- (5) Ingen afgørelse eller bekendtgørelse, ingen befaling eller krav kan gå ud over sine grænser, men skal være egnet til at nå sine mål og ikke gå længere end nødvendigt.

§ 24. Kommuner

- (1) Færøerne er inddelt i kommuner under landets tilsyn. Lagtinget fastsætter i hvilken udstrækning kommunerne kan gældsættes ved optagelse af lån, pant eller på anden måde.
- (2) Kommunalbestyrelserne er ifølge lov folkevalgte og regulerer forholdene på stedet.

(3) Kommunerne kan med hjemmel i lov pålignende skat for at finansiere de opgaver, som de er pålagt.

Fjerde del – Den dømmende magt

§ 27. Organisation

(1) Den dømmende magt er hos uvildige domstole, som organiseres ved lov. Retsplejen er offentlig og organiseret med mindst to retlige instanser. Retsplejen kan dog lukkes, såfremt særlige forhold påkræver det.

(2) En dommer skal i sit embede alene rette sig efter loven. En dommer kan kun afsættes fra sit embede, når han har nået gældende pensionsalder, hvis en omorganisering af domstolene medfører, at han flyttes i andet embede, eller ved dom.

(3) Regler om dommeres udnævnelse og deres ansættelsesforhold fastsættes i lov.

§ 28. Sigtelse og anklage

(1) Sigtelse og tiltale kan alene fremsættes med hjemmel i lov.

(2) Ingen kan straffes uden direkte hjemmel i lov.

§ 29. Lægfolk i retsplejen

(1) Nævninge skal dømme i alvorlige straffesager.

(2) I andre straffesager kan domsmænd dømme sammen med en juridisk dommer.

(3) Sagkyndige folk kan også deltage som dommere i retssager.

§ 30. Retssager

(1) Alle har ret til at blive repræsenteret i straffesager eller andre sager, som det offentlige rejser mod dem.

(2) Ret til sagkyndig repræsentation og fri retsproces skal præciseres i lov.

(3) Kommunerne kan med hjemmel i lov pålignende skat for at finansiere de opgaver, som de er pålagt.

Fjerde del – Den dømmende magt

§ 25. Organisation

(1) Den dømmende magt er hos uvildige domstole, som organiseres ved lov. Retsplejen er offentlig og organiseret med mindst to retlige instanser. Retsplejen kan dog lukkes, såfremt særlige forhold påkræver det.

(2) En dommer skal i sit embede alene rette sig efter loven. En dommer kan kun afsættes fra sit embede, når han har nået gældende pensionsalder, hvis en omorganisering af domstolene medfører, at han flyttes i andet embede, eller ved dom.

(3) Regler om dommeres udnævnelse og deres ansættelsesforhold fastsættes i lov.

§ 26. Sigtelse og anklage

(1) Sigtelse og tiltale kan alene fremsættes med hjemmel i lov.

(2) Ingen kan straffes uden direkte hjemmel i lov.

§ 27. Lægfolk i retsplejen

(1) Nævninge skal dømme i alvorlige straffesager.

(2) I andre straffesager kan domsmænd dømme sammen med en juridisk dommer.

(3) Sagkyndige folk kan også deltage som dommere i retssager.

§ 28. Retssager

(1) Alle har ret til at blive repræsenteret i straffesager eller andre sager, som det offentlige rejser mod dem.

(2) Ret til sagkyndig repræsentation og fri retsproces skal præciseres i lov.

Femte del – Styrelsesordning

Lagting

§ 31. Bemyndigelser

- (1) På tinge får folket stemme og tager sin stilling.
- (2) Udover lagtingsmænd kan lagmanden og landsstyremænd fremsætte forslag for tinget.
- (3) Lagtingsforslag, som Lagtinget har vedtaget, får lovkraft, når det er stadfæstet af lagmanden og bekendtgjort inden 30 dage efter vedtagelse.

§ 32. Lovgivningsprocedure

- (1) Lovforslag skal behandles i tinget tre gange. Efter anden behandling kan der kun foretages minimale ændringer.
 - (2) To tredjedele af tingmændene kan vedtage, at en lov skal gælde med tilbagevirkende kraft, dog kun såfremt loven er begunstigende for borgeren.
 - (3) Efter et valg og efter tingsamlingens afslutning, bortfalder alle fremsatte forslag.
 - (4) Lagtinget kan give landsstyremænd bemyndigelse til at fastsætte generelle bestemmelser ved bekendtgørelse.
 - (5) Lagtinget kan forelægge spørgsmål til vejledende folkeafstemning.
- (6) En tredjedel af tingmændene kan kræve en lov fremlagt til vejledende folkeafstemning en uge efter, at den er vedtaget. Love angående finans-, løn- og skattemæssige sager og love angående gennemførelse af gældende internationale aftaler kan ikke fremlægges til folkeafstemning.

Femte del – Styrelsesordning

Lagting

§ 29. Bemyndigelser

- (1) I Lagtinget får folkets stemme og tager sin stilling.
- (2) Udover lagtingsmænd kan lagmanden og landsstyrekvinde/-mand fremsætte forslag for Lagtinget.
- (3) Lagtingsforslag, som Lagtinget har vedtaget, får lovkraft, når det er stadfæstet af lagmanden og bekendtgjort inden 30 dage efter vedtagelse.

§ 30. Lovgivningsprocedure

- (1) Lovforslag skal behandles i tinget tre gange. Efter anden behandling kan der kun foretages minimale ændringer.
 - (2) To tredjedele af **tingkvinderne/-mændene** kan vedtage, at en lov skal gælde med tilbagevirkende kraft, dog kun såfremt loven er begunstigende for borgeren.
 - (3) Efter et valg og efter tingsamlingens afslutning, bortfalder alle fremsatte forslag.
 - (4) Lagtinget kan give **landsstyrekvinde/-mand** bemyndigelse til at fastsætte generelle bestemmelser ved bekendtgørelse.
 - (5) Lagtinget kan forelægge spørgsmål til folkeafstemning. [*”vejledende” er udgået i Lagtingssag 9/2012*]
- (6) En tredjedel af **lagtingskvinderne/-mændene** kan kræve en lov fremlagt til folkeafstemning en uge efter, at den er vedtaget. Hvis mindst **halvdelen af dem, der har valgt til Lagtinget, deltager i folkeafstemningen, og mindst halvdelen af dem stemmer imod, bortfalder loven.**
- (7) Love angående finans-, løn- og skattemæssige sager og love angående gennemførelse af gældende internationale aftaler kan ikke fremlægges til folkeafstemning. [*svarer til § 32, stk.6, 2. punktum i Lagtingssag 140/2010*]

§ 31. Direkte demokrati [*ny § 31 i Lagtingssag 9/2012*]

- (1) Ti procent af vælgerne, der har valgt til Lagtinget, kan ved underskrift kræve, at bestemte sager bliver optaget til behandling og afgørelse i Lagtinget.

<p>§ 33. Valg</p> <p>(1) I Lagtinget sidder højst 33 medlemmer.</p> <p>(2) Lagtinget fastsætter valgsystemet ved lov.</p> <p>(3) Valgbar er enhver, som har valgret til Lagtinget.</p> <p>(4) Tinget beslutter selv, hvem som er retmæssigt valgt.</p> <p>(5) Tinget beslutter, om en tingmand, som, efter han er blevet valgt, er dømt for en forbrydelse, der kan medføre mindst fire måneders fængselsstraf, bør sidde i tinget.</p> <p>§ 34. Valgperiode</p> <p>(1) Tinget bliver valgt for fire år ad gangen. Lagmanden udskriver valg.</p> <p>(2) Lagmanden kan udskrive valg i utide, men da kan to tredjedele af lagtingsmændene inden 24 timer ændre denne beslutning med et forslag om mistillid til lagmanden.</p> <p>(3) Lagtinget kan vedtage, at valg skal ske i utide.</p> <p>(4) Det gamle ting bliver siddende, til det nye ting er åbnet.</p> <p>(5) Tingformanden åbner det nye ting på den 12. hverdag efter valget.</p> <p>(6) Valg skal udskrives mindst fire uger før og højst seks uger før valgdagen.</p> <p>§ 35. Tingembede</p> <p>(1) Tingmænd forvalter deres mandat som et tillidserhverv og er kun bundet af sin overbevisning.</p> <p>(2) Tingmændenes og landsstyremændenes honorar og pension fastsættes efter anbefaling fra et særligt udvalg. Ændringer træder i kraft efter næste valg.</p> <p>(3) Tingmænd kan ikke indtage betroede stillinger i nævn og råd under landet eller virke som dommere. Udnævnes en tingmand til landsstyremand eller lagmand, tager suppleanten</p>	<p>(2) Nærmere bestemmelser om processer og krav til disse foranstaltninger bliver fastsat ved lov.</p> <p>(3) Femten procent af vælgerne, der har valgret til Lagtinget, kan kræve sager lagt ud til folkeafstemning. Nærmere bestemmelser om processer og krav til disse foranstaltninger bliver fastsat ved lov.</p> <p>§ 32. Valg</p> <p>(1) I Lagtinget sidder højst 33 medlemmer.</p> <p>(2) Lagtinget fastsætter valgsystemet ved lov.</p> <p>(3) Valgbar er enhver, som har valgret til Lagtinget.</p> <p>(4) Tinget beslutter selv, hvem som er retmæssigt valgt.</p> <p>(5) Tinget beslutter, om en lagtingskvinde/-mand, som, efter han er blevet valgt, er dømt for en forbrydelse, der kan medføre mindst fire måneders fængselsstraf, bør sidde i tinget.</p> <p>§ 33. Valgperiode</p> <p>(1) Tinget bliver valgt for fire år ad gangen. Lagmanden udskriver valg.</p> <p>(2) Lagmanden kan udskrive valg i utide, men da kan to tredjedele af lagtingskvinderne/-mændene inden 24 timer ændre denne beslutning med et forslag om mistillid til lagmanden.</p> <p>(3) Lagtinget kan vedtage, at valg skal ske i utide.</p> <p>(4) Det gamle ting bliver siddende, til det nye ting er åbnet.</p> <p>(5) Tingformanden åbner det nye ting på den 12. hverdag efter valget.</p> <p>(6) Valg skal udskrives mindst fire uger før og højst seks uger før valgdagen.</p> <p>§ 34. Tingembede</p> <p>(1) Tingkvinder/-mænd forvalter deres mandat som et tillidserhverv og er kun bundet af sin overbevisning.</p> <p>(2) Tingmændenes og landsstyrekvinders/-mænds honorar og pension fastsættes ved lov efter anbefaling fra et særligt udvalg. Ændringer i loven træder ikke i kraft før end efter næste lagtingsvalg.</p> <p>(3) Tingkvinder/-mænd kan ikke indtage betroede stillinger i nævn og råd under landet eller virke som dommere. Udnævnes en tingkvinde/-mand til landsstyrekvinde/-mand</p>
--	---

<p>sæde i tinget.</p> <p>§ 36. Tingformand (1) Tinget vælger formand og næstformand. (2) Tingformanden sidder hele valgperioden, medmindre to tredjedele af lagtingsmændene kræver nyvalg af præsidiets.</p> <p>§ 37. Tingsamling (1) Tinget samles til Olaj efter gammel tradition. (2) Tinget fastsætter i sin forretningsorden, hvornår tingsamlingen begynder og slutter.</p> <p>§ 38. Tingets arbejde (1) Tinget fastsætter selv sin forretningsorden, og tingformanden tilrettelægger tingets arbejde. (2) Udover tingmændene kan kun lagmanden, landsstyremænd og andre efter formandens samtykke møde og tage ordet på tinge. (3) Lagtingsformanden indkalder til møde og bekendtgør dagsordenen. En tredjedel af lagtingsmændene eller lagmanden kan kræve, at der afholdes tingmøde. (4) For at et forslag skal være vedtaget på tinge, skal flertallet af tingmændene være mødt. Er der flere for end imod, er forslaget vedtaget. (5) Når tinget har debatteret en sag, kan det træffe sine konklusioner i en beslutning. (6) Ved tingsamlingens åbning, redegør lagmanden for landets almindelige stilling og de af landsstyret påtænkte foranstaltninger.</p> <p>§ 39. Udvalg (1) Tinget konstituerer sig i udvalg, og repræsentanterne vælges efter forholdstal. Andre tillidserhverv kan vælges i henhold til tingets forretningsorden.</p> <p>§ 40. Indsigt (1) Tingets møder er offentlige. Tingmøder kan frit refereres og udsendes i medier, men de kan lukkes, såfremt det er nødvendigt. (2) Lagtingsmænd kan, såfremt det støttes af en tredjedel af tingmændene, afkræve lagmanden</p>	<p>eller lagmand, tager suppleanten sæde i tinget.</p> <p>§ 35. Tingpræsident (1) Lagtinget vælger tingpræsident og vicepræsidenter. (2) Tingpræsidenten sidder hele valgperioden, medmindre to tredjedele af lagtingskvinderne/-mændene kræver nyvalg af tingpræsident.</p> <p>§ 36. Tingsamling (1) Efter gammel tradition samles Lagtinget til Olaj. (2) Lagtinget fastsætter i sin forretningsorden, hvornår tingsamlingen begynder og slutter. <i>[kun sproglig ændring]</i></p> <p>§ 37. Tingets arbejde (1) Lagtinget fastsætter selv sin forretningsorden, og tilrettelægger Lagtingets arbejde. (2) Udover lagtingskvinder/-mænd kan kun lagmanden og landsstyrekvinder/-mænd tage ordet i Lagtinget. Efter tingpræsidentens beslutning kan andre få ordet i Lagtinget ved særlige lejligheder. (3) Lagtingsforkvinden/-manden indkalder til møde og bekendtgør dagsordenen. En tredjedel af lagtingskvinderne/-mændene eller lagmanden kan kræve, at der afholdes tingmøde. (4) For at et forslag skal være vedtaget i Lagtinget, skal flertallet af tingkvinderne/-mændene være mødt. Er der flere for end imod, er forslaget vedtaget. (5) Når Lagtinget har debatteret en sag, kan det træffe sine konklusioner i en beslutning. (6) Ved Lagtingsamlingens åbning, redegør lagmanden for landets almindelige stilling og de af landsstyret påtænkte foranstaltninger.</p> <p>§ 38. Udvalg (1) Lagtinget konstituerer sig i udvalg, og repræsentanterne vælges efter forholdstal. Andre tillidserhverv kan vælges i henhold til tingets forretningsorden.</p> <p>§ 39. Indsigt (1) Tingets møder er offentlige. Tingmøder kan frit refereres og udsendes i medier, men de kan lukkes, såfremt det er nødvendigt. (2) Lagtingskvinder/-mænd kan, såfremt det støttes af en tredjedel af tingkvinderne/-</p>
--	---

<p>eller en landsstyremand en redegørelse om offentlige sager.</p> <p>(3) Et flertal i et lagtingsudvalg kan på samme måde afkræve lagmanden eller en landsstyremand en redegørelse om offentlige sager.</p> <p>(4) Udvalgs møder kan være offentlige.</p> <p>§ 41. Tingmænds privilegier</p> <p>(1) Ingen kan arrestere en tingmand eller rejse anklage mod ham uden tingets samtykke. Dog kan en tingmand gribes på fersk gerning.</p> <p>(2) Tingmænd kan kun med tingets samtykke stilles til ansvar uden for tinget for det, han siger på tinge.</p> <p>Landsstyret</p> <p>§ 42. Myndighed</p> <p>(1) Landsstyret er øverste forvaltningsmyndighed.</p> <p>(2) Der kan dog ved lov gives bemyndigelse til udvalg, styrelser og råd at træffe endelige forvaltningsmæssige afgørelser. Lagtinget kan ikke vælge medlemmer til disse udvalg, styrelser og råd.</p> <p>§ 43. Forvaltningsmæssigt ansvar</p> <p>(1) Landsstyret skal fremme, overholde og udøve denne forfatning og alle lagtingslove.</p> <p>(2) Lagmanden koordinerer landsstyremændenes virke og fører tilsyn med, at de forvalter deres sagsområder på lovlige og forsvarlige vis.</p> <p>(3) Lagmanden og landsstyremænd har retligt ansvar for forvaltningen af de sagsområder, som de har fået tildelt.</p> <p>(4) Sager angående dette retlige ansvar bliver pådømt af et særligt nævningeting. Regler om dette ansvar skal fastsættes i lagtingslov.</p> <p>§ 44. Valg af lagmand</p> <p>(1) På den anden dag efter et valg udpeger lagtingsformanden efter samråd med det nyvalgte Lagting en forhandlingsleder til at danne landsstyre. Lagtingsformanden kan fastsætte en tidsfrist, og opnås der ikke et resultat, kan han afholde et nyt samråd og udnævne en ny forhandlingsleder.</p> <p>(2) Inden 10 hverdage efter første tingmøde efter</p>	<p>mændene, afkræve lagmanden eller en landsstyrekvinde/-mand en redegørelse om offentlige sager.</p> <p>(3) Et flertal i et lagtingsudvalg kan på samme måde afkræve lagmanden eller en landsstyrekvinde/-mand en redegørelse om offentlige sager.</p> <p>(4) Udvalgs møder kan være offentlige.</p> <p><i>[§ 41 i Lagtingssag 140/2009 er udgået i lagtingssag 9/2012]</i></p> <p>Landsstyret</p> <p>§ 40. Lagtingets tilsyn <i>[§ 55 i Lagtingssag 140/2009 med mindre indholdsmæssige ændringer]</i></p> <p>(1) Lagtinget tilser, at landsstyret arbejder i henhold til lov.</p> <p>(2) Lagtinget kan nedsætte kommissioner af tingkvinder/-mænd til at undersøge alment vigtige sager. Kommissionerne er berettigede til at forlange skriftlige eller mundtlige oplysninger såvel af private borgere som af offentlige embedsmænd. Kommissionerne skal, efter at have undersøgt sagen, forelægge en redegørelse for Lagtinget.</p> <p>(3) Kommissionerne kan tillige kræve, at lagtingsforkvinden/-manden udpeger en uvildig undersøgelsesleder eller undersøgelseskommission med fagfolk til at undersøge og udfærdige konklusioner om lagmandens eller en landsstyrekvindes/-mands embedsførelse. Disse har ret til at kræve skriftlige og mundtlige vidneforklaringer fra embedsfolk og individuelle borgere. Konklusionerne kan forelægges for domstolene. Såfremt 1/3 af alle tingkvinderne/-mændene kræver det, skal lagtingsforkvinden/-manden ligeledes udpege en sådan undersøgelsesleder eller undersøgelseskommission.</p> <p>§ 41. Lagtingets ombudsmand <i>[§ 56 i Lagtingssag 140/2009]</i></p> <p>(1) Til at føre tilsyn med landets forvaltning vælger Lagtinget Lagtingets Ombudsmand, som</p>
--	---

<p>afholdt lagtingsvalg forelægger lagtingsformanden et forslag til lagmand for Lagtinget. Lagtinget skal senest på den 4. hverdag derefter stemme om forslaget. Er der flere stemmer for end imod, er lagmanden valgt. Er der flere forslag til lagmand, afgør tinget, hvilket forslag der først kommer til afstemning.</p> <p>(3) Forkaster Lagtinget alle forslag til lagmandsemne fra lagtingsformanden, indkalder formanden igen til samråd efter stk. (1) og fremsætter inden 4 hverdage forslag til lagmandsemne, som Lagtinget afholder afstemning om samme dag.</p> <p>(4) Har Lagtinget efter fire møder ikke valgt en lagmand, udskriver den fungerende lagmand nyvalg til Lagtinget.</p> <p>§ 45. Organisation</p> <p>(1) I landsstyret sidder lagmanden og højst syv landsstyremænd.</p> <p>(2) Lagmanden udpeger og Lagtinget godkender vicelagmand.</p> <p>(3) Lagmanden udpeger landsstyremænd.</p> <p>(4) Lagmanden kan afskedige en landsstyremand eller vicelagmand. Såfremt flertallet af alle tingmænd stemmer for, skal lagmanden afskedige en landsstyremand eller vicelagmanden.</p> <p>(5) Såfremt flertallet af alle tingmænd stemmer for, afskediges lagmanden fra sit embede.</p> <p>(6) Afsætter tinget lagmanden, eller anmoder lagmanden om at blive frigjort fra sit embede eller afgår ved døden, arbejder landsstyret som forretningsministerium til en ny lagmand er valgt senest 10 hverdage senere.</p> <p>(7) Når valg er udskrevet, fratræder lagmanden og landsstyret. Lagmanden og landsstyret fortsætter dog som forretningsministerium, til nyt landsstyre er organiseret.</p> <p>§ 46. Sagsområder</p> <p>(1) Lagmanden fordeler landsstyrets sagsområder mellem landsstyremændene. De er ansvarlige for hver sit sagsområde.</p> <p>(2) Lagmanden samordner landsstyremændenes virke og indkalder regelmæssigt til landsstyremøde, hvor alle forslag, som skal forelægges Lagtinget, fremlægges.</p>	<p>ikke kan være tingkvinde/-mand.</p> <p>(2) Regler om valg af Lagtingets Ombudsmand og dennes virke fastsættes ved lov.</p> <p>§ 42. Myndighed [§ 42 i Lagtingssag 140/2009]</p> <p>(1) Landsstyret er øverste forvaltningsmyndighed.</p> <p>(2) Der kan dog ved lov gives bemyndigelse til udvalg, styrelser og råd at træffe endelige forvaltningsmæssige afgørelser. Lagtinget kan ikke vælge medlemmer til disse udvalg, styrelser og råd.</p> <p>§ 43. Forvaltningsmæssigt ansvar [§ 43 i Lagtingssag 140/2009]</p> <p>(1) Landsstyret skal fremme, overholde og udøve denne forfatning og alle lagtingslove.</p> <p>(2) Lagmanden koordinerer landsstyrekvindernes/-mændenes virke og fører tilsyn med, at de forvalter deres sagsområder på lovlig og forsvarlig vis.</p> <p>(3) Lagmanden og landsstyrekvinder/-mænd har retligt ansvar for forvaltningen af de sagsområder, som de har fået tildelt.</p> <p>(4) Sager angående dette retlige ansvar bliver pådømt af et særligt nævningeting. Regler om dette ansvar skal fastsættes i lagtingslov.</p> <p>§ 44. Udenrigsmagt [§ 57 i Lagtingssag 140/2009]</p> <p>(1) En landsstyrekvinde/-mand har ansvaret for udenrigsanliggender og udenrigstjenesten i forhold til udlandet.</p> <p>(2) Lagtinget vælger et udenlandsudvalg, som landsstyret skal rådføre sig med i forbindelse med internationale forhandlinger og udenrigspolitiske afgørelser af særlig betydning.</p> <p>(3) Internationale aftaler skal vedtages af Lagtinget.</p> <p>§ 45. Valg af lagmand [§ 44 i Lagtingssag 140/2009]</p> <p>(1) På den anden dag efter et valg udpeger tingpræsidenten efter samråd med det nyvalgte Lagting en forhandlingsleder til at danne landsstyret. Tingpræsidenten kan fastsætte en tidsfrist, og opnås der ikke et resultat, kan han afholde et nyt samråd og udnævne en ny forhandlingsleder.</p> <p>(2) Inden 10 hverdage efter første tingmøde efter afholdt lagtingsvalg forelægger tingpræsidenten et forslag til lagmand for Lagtinget. Lagtinget</p>
---	---

Finansforhold

§ 47. Skat

- (1) Ingen direkte eller indirekte skat kan pålægges, ændres eller ophæves foruden ved lov.
- (2) Direkte eller indirekte skat eller afgifter kan ikke pålægges for virksomhed, som har fundet sted, inden lovforslag herom var fremsat for Lagtinget.

§ 48. Finanslov

- (1) Landsstyret fremlægger inden Mikkelsdag forslag til finanslov for landet for det kommende år.
- (2) Bliver finansloven ikke vedtaget inden årsskiftet, skal landsstyret fremsætte forslag om en midlertidig bevilling.
- (3) Finansloven skal belyse hele landets finansvirksomhed.
- (4) Alle offentlige udgifter skal have hjemmel i en finanslov eller anden bevillingslov. Dog kan der frem til 31. marts anvises penge af den forrige finanslov for udgifter som er afholdt i det forgangne finansår.
- (5) Alle offentlige gældsforpligtelser skal have hjemmel i lov.
- (6) Ved lov kan institutioner lægges udenfor finansloven.

§ 49. Tillægsbevilling

- (1) Tillægsbevilling kan gives ved lov.
- (2) Når en sag haster, kan Lagtingets Finansudvalg efter forslag fra landsstyret give tillægsbevilling, medmindre en tredjedel af udvalgets medlemmer kræver sagen afgjort ved lov.
- (3) Tillægsbevillinger, som Finansudvalget har givet igennem året, skal godkendes ved en tillægsbevillingslov senest den 31. december samme år. Landsstyret har pligt til at fremsætte forslag til tillægsbevilling desangående inden 1. december.

§ 50. Bevillingsordning

- (1) Offentlig bevillingsordning skal vedtages som lov.

§ 51. Regnskab

- (1) Landskasseregnskabet skal forelægges for

skal senest på den 4. hverdag derefter stemme om forslaget. Er der flere stemmer for end imod, er lagmanden valgt. Er der flere forslag til lagmand, afgør **Lagtinget**, hvilket forslag der først kommer til afstemning.

(3) Forkaster Lagtinget alle forslag til lagmandsemne fra **lagtingsforkvinden/-manden**, **indkaldes** igen til samråd efter stk. (1) og **inden 4 hverdage** fremsættes forslag til lagmandsemne, som Lagtinget afholder afstemning om samme dag.

(4) Har Lagtinget efter fire møder ikke valgt en lagmand, udskrives den fungerende lagmand nyvalg til Lagtinget.

§ 46 Organisation [**§ 45 i Lagtingssag 140/2009**]

(1) I landsstyret sidder lagmanden og højst **seks landsstyrekvinder/-mænd**.

(2) Lagmanden udpeger og Lagtinget godkender vicelagmand.

(3) Lagmanden udpeger **landsstyrkvinder/-mænd**.

(4) Lagmanden kan afskedige en **landsstyrekvinde/-mand** eller vicelagmand.

Såfremt flertallet af alle **tingkvinder/-mænd** stemmer for, skal lagmanden afskedige en **landsstyrekvinde/-mand** eller vicelagmanden.

(5) Såfremt flertallet af alle **tingkvinder/-mænd** stemmer for, afskediges lagmanden fra sit embede.

(6) Afsætter Lagtinget lagmanden, eller anmoder lagmanden om at blive frigjort fra sit embede eller afgår ved døden, arbejder landsstyret som forretningsministerium til en ny lagmand er valgt senest 10 hverdage senere.

(7) Når valg er udskrevet, fratræder lagmanden og landsstyret. Lagmanden og landsstyret fortsætter dog som forretningsministerium, til nyt landsstyre er organiseret.

§ 47. Sagsområder [**§ 46 i Lagtingssag 140/2009**]

(1) Lagmanden fordeler landsstyrets sagsområder mellem **landsstyrekvinderne/-mændene**. De er ansvarlige for hver sit sagsområde.

(2) Lagmanden samordner **landsstyrekvindernes/-mændenes** virke og indkalder regelmæssigt til landsstyremøde, hvor alle forslag, som skal forelægges Lagtinget, fremlægges.

Lagtinget senest seks måneder efter finansårets afslutning.

(2) Landskasseregnskabet med revisionens bemærkninger skal inden 1. november forelægges Lagtinget til beslutning.

(3) Reglerne i stk. (1) og stk. (2) finder tillige anvendelse på regnskaber hos offentlige institutioner, som har selvstændigt regnskab.

§ 52. Revision

(1) Tinget vælger lagtingsrevisorer og landsrevisor. Deres virksomhed fastsættes ved lov.

§ 53. Landsbank

(1) Landsbanken skal forvalte de finans- og økonomisager, som den ved lov er pålagt at forvalte.

§ 54. Økonomifond

(1) Landets Økonomifond skal sikre forsvarligt forbrug af landskassens særindtægter, og sørge for en retfærdig fordeling af disse indtægter mellem nulevende og kommende generationer. Fonden organiseres ved lov.

§ 55. Tilsyn

(1) Lagtinget tilser, at landsstyret arbejder i henhold til lov.

(2) Lagtinget kan nedsætte kommissioner af tingmænd til at undersøge alment vigtige sager. Kommissionerne er berettigede til at forlange skriftlige eller mundtlige oplysninger såvel af private borgere som af offentlige embedsmænd. Kommissionerne skal, efter at have undersøgt sagen, forelægge en redegørelse for Lagtinget.

(3) Kommissionerne kan tillige kræve, at lagtingsformanden udpeger en uvildig undersøgelsesleder eller undersøgelseskommission med fagfolk til at undersøge og udfærdige konklusioner om lagmandens eller en landsstyremands embedsførelse. Disse har ret til at kræve skriftlige og mundtlige vidneforklaringer fra embedsfolk og individuelle borgere. Konklusionerne kan forelægges for domstolene. Såfremt 2/5 af alle tingmænd kræver det, skal lagtingsformanden ligeledes udpege en sådan undersøgelsesleder eller undersøgelseskommission.

Finansforhold

§ 48. Skat [§ 47 i Lagtingssag 140/2009]

(1) Ingen direkte eller indirekte skat kan pålægges, ændres eller ophæves foruden ved lov.

(2) Direkte eller indirekte skat eller afgifter kan ikke pålægges for virksomhed, som har fundet sted, inden lovforslag herom var fremsat for Lagtinget.

§ 49. Finanslov [§ 48 i Lagtingssag 140/2009]

(1) Landsstyret fremlægger inden Mikkelsdag forslag til finanslov for landet for det kommende år.

(2) Bliver finansloven ikke vedtaget inden årsskiftet, skal landsstyret fremsætte forslag om en midlertidig bevilling.

(3) Finansloven skal belyse hele landets finansvirksomhed.

(4) Alle landets udgifter skal have hjemmel i en finanslov eller anden bevillingslov. Dog kan der frem til 31. marts anvendes penge af den forrige finanslov for udgifter som er afholdt i det forgangne finansår.

(5) Alle offentlige gældsforpligtelser skal have hjemmel i lov.

(6) Ved lov kan institutioner lægges udenfor finansloven.

§ 50. Tillægsbevilling [§ 49 i Lagtingssag 140/2009]

(2) Tillægsbevilling kan gives ved lov.

(2) Når en sag haster, kan Lagtingets Finansudvalg efter forslag fra landsstyret give tillægsbevilling, medmindre en tredjedel af udvalgets medlemmer kræver sagen afgjort ved lov.

(3) Tillægsbevillinger, som Finansudvalget har givet igennem året, skal godkendes ved en tillægsbevillingslov senest den 31. december samme år. Landsstyret har pligt til at fremsætte forslag til tillægsbevilling desangående inden 1. december.

§ 51. Bevillingsordning [§ 50 i Lagtingssag 140/2009]

(1) Offentlig bevillingsordning skal vedtages som lov.

§ 56. Lagtingets ombudsmand

- (1) Til at føre tilsyn med landets forvaltning vælger Lagtinget Lagtingets Ombudsmand, som ikke kan være medlem af tinget.
- (2) Regler om valg af Lagtingets Ombudsmand og dennes virke fastsættes ved lov.

§ 57. Udenrigsmagt

- (1) En landsstyremand har ansvaret for udenrigsanliggender og udenrigstjenesten i forhold til udlandet.
- (2) Lagtinget vælger et udenlandsudvalg, som landsstyret skal rådføre sig med i forbindelse med internationale forhandlinger og udenrigspolitiske afgørelser af særlig betydning.
- (3) Internationale aftaler skal vedtages af Lagtinget.

Sjette del – Samtykke og gyldighed**§ 58. Samtykke og gyldighed**

- (1) Denne forfatning, samt senere ændringer til den, skal vedtages af tinget, inden folket tager endelig afgørelse ved en folkeafstemning mindst et halvt år senere.
- (2) Samtidig ophæves lagtingslov nr. 103 fra 26. juli 1994 om Færøernes styrelsesordning.
- (3) Forfatningen, eller ændringer til denne, får gyldighed samme dag, som folket har truffet sin afgørelse.

§ 52. Regnskab [*§ 51 i Lagtingssag 140/2009*]

- (1) Landskasseregnskabet skal forelægges for Lagtinget senest seks måneder efter finansårets afslutning.
- (2) Landskasseregnskabet med revisionens bemærkninger skal inden 1. november forelægges Lagtinget til beslutning.
- (3) Reglerne i stk. (1) og stk. (2) finder tillige anvendelse på regnskaber hos offentlige institutioner, som har selvstændigt regnskab.

§ 53. Revision [*§ 52 i Lagtingssag 140/2009*]

- (1) Lagtinget vælger lagtingsrevisorer. Landsrevisor ansættes i henhold til lov.
- (2) Landsrevisoren er uafhængig i hele sit virke og har ret til alle de oplysninger, som han vurderer, der er behov for med henblik på at udføre sit hverv.

§ 54. Landsbank [*§ 53 i Lagtingssag 140/2009*]

- (1) Landsbanken skal forvalte de finans- og økonomisager, som den ved lov er pålagt at forvalte.

§ 55. Økonomifond [*§ 54 i Lagtingssag 140/2009*]

- (1) Landets Økonomifond skal sikre forsvarligt forbrug af landskassens særindtægter, og sørge for en retfærdig fordeling af disse indtægter mellem nulevende og kommende generationer. Fonden organiseres ved lov.

Sjette del – Samtykke og gyldighed**§ 56. Samtykke og gyldighed** [*§ 58 i Lagtingssag 140/2009*]

- (1) Denne lov sættes i kraft, når den først er vedtaget af Lagtinget, og siden lagt til folkeafstemning imellem 6 og 12 måneder efter lagtingsbeslutningen, hvor folket tager endelig afgørelse. Bestemmelser vedrørende folkeafstemningen fastsættes ved lagtingslov. Stemmer mere end halvdelen af dem, som deltog i folkeafstemningen, for forslaget, bliver forslaget stadfæstet.
- (2) § 25, stk. 1, 2 og 3. pkt. og §§ 26, 27 og 28 træder i kraft, når den dømmende magt er kommet under færøsk kompetence.

<p>Bemærkninger: § 25-udvalget, som Lagtinget valgte i december 2008 (lagtings sag nr. 31/2008), og som blev genvalgt i august 2009 (lagtings sag nr. 1/2009) for at udarbejde forslaget til Færøernes forfatning og klargøre det til fremlæggelse for tinget, er nu færdig med sit arbejde.</p> <p>Udvalget har i alt afholdt 26 udvalgsmøder. Flere af disse møder har været af en hel dags varighed.</p> <p>Udvalget har som grundlag anvendt alt det arbejde, der hidtil er gjort i forbindelse med Færøernes forfatning.</p> <p>Formålet har været at opnå bred politisk enighed med grundlag i det arbejde, som allerede er gjort, og at formulere et forslag, som er på et tilfredsstillende juridisk niveau.</p> <p>Udvalget har besluttet at anvende korte, overordnede formuleringer for at sikre, at forfatningen bliver smidig og velegnet til at tilpasse sig ændrede forhold. Dette er årsagen til, at der ikke er nogen bemærkninger til de enkelte paragraffer. Udvalget vurderer, at der bør gives plads for, at fortolkningen af de enkelte paragraffer med tiden kan ændres.</p> <p>For at nå dette mål, har udvalget delvis selv arbejdet med forslaget, og delvis arbejdet sammen med lagtingsadministrationen.</p> <p>Herudover har udvalget fået skriftlige redegørelser om forskellige forhold fra sagkyndige, og indkaldt sagkyndige til møder i</p>	<p>(3) Samtidig ophæves lagtingslov nr. 103 fra 26. juli 1994 om Færøernes styrelsesordning.</p> <p>§ 57 Ændringer [ny § i Lagtings sag 9/2012] Ændringer i denne lov skal vedtages af Lagtinget, men det vedtagne forslag kan ikke umiddelbart sættes i kraft. Det vedtagne lovforslag bliver lagt ud til folket til endelig stillingtagen ved folkeafstemning imellem 6 til 12 måneder efter vedtagelsen. Bestemmelser om folkeafstemningen bliver fastsat ved lagtingslov. Stemmer mere end halvdelen af dem, som deltog i folkeafstemningen, for forslaget, bliver forslaget stadfæstet efter de almindelige bestemmelser.</p> <p>Bemærkninger: Hermed fremlægges forslaget til Færøernes Forfatning igen til behandling i tinget.</p> <p>Arbejdet med at udarbejde et forslag til en færøsk forfatning påbegyndtes i 1999, og repræsentanter fra alle partier har, i alle tingsamlinger, lige siden arbejdet med forslaget. De første forslag blev udarbejdet i udvalg i henhold til lagtingslove, hvor eksperter, embedsfolk og politikere fra både landsstyret og Lagtinget deltog.</p> <p>To gange blev sammensætningen og kommissoriet for udvalgene ændret ved lagtingslov. I alt er tre forslag blevet fremsat af disse udvalg: Henholdsvis et foreløbigt forslag i udvalgsformandens redegørelse i 2001. Dernæst blev et forslag fremsat i den såkaldte ”første flagdagsbetænkning” i 2004. Og den anden flagdagsbetænkning blev overdraget til landsstyret i 2006. Forfatningsudvalgene udførte en hel del oplysningsarbejde med afholdelse af møder rundt om i landet, hjemmeside m.v., og forslaget fra 2006 blev som bog omdelt til alle husstande i landet.</p> <p>I april 2007 fremsatte landsstyret et beslutningsforslag for tinget, hvor det blev anbefalet at nedsætte et § 25-udvalg med medlemmer af tinget til at arbejde videre med forslaget for at fremsætte det som lovforslag for tinget. Da der blev udskrevet valg sent i 2007, stoppede arbejdet op. Men efter valget blev arbejdet genoptaget, da alle partier i tinget til Olaj 2009 fremsatte et</p>
---	--

<p>udvalget.</p> <p>Nogle spørgsmål er også behandlet med relevante personer.</p> <p>Udvalget vurderer, at forslaget nu er egnet til fremlæggelse og behandling i tinget, og derefter til folkeafstemning.</p> <p>Det lykkedes at opnå enighed i udvalget om stort set alle paragraffer i loven.</p> <p>Selvom udvalget fremlægger et fælles forslag, er der udvalgsmedlemmer, som under behandlingen i tinget vil tilkendegive sin særstilling til enkelte paragraffer.</p> <p>I Lagtinget, den 27. februar 2010 Poul Michelsen, Sjúrdur Skaale, Helgi Abrahamsen, Hans Pauli Strøm, Høgni Hoydal, Jenis av Rana, Kári á Rógvi, Jaspur Vang, John Johannessen, Jógvan á Lakjuni</p>	<p>beslutningsforslag om på ny at nedsætte et § 25-udvalg. Dette udvalg foretog nogle ændringer i den anden flagdagsbetænkning og fremlagde sit lovforslag for tinget i marts 2010, som dog bortfaldt, inden tingssamlingen sluttede.</p> <p>Lovforslaget blev dog genfremlagt i efteråret 2010 og blev igen henvist til et § 25-udvalg med repræsentanter fra alle partier. Den 9. juni 2011 kom forslaget til andenbehandling med en række ændringsforslag, som der dog ikke var fuld enighed om i udvalget. Og eftersom der var udsigt til et lagtingsvalg, lykkedes det ikke at finde noget endeligt forlig eller at få sagen afsluttet i tinget.</p> <p>Behov for en forfatning og et fælles grundlag Alle partier i tinget har i de senere år støttet arbejdet med forfatningen og har konstateret behovet for et fælles grundlag under det færøske demokrati, identitet og organiseringen af magten, rettighederne og pligterne i samfundet.</p> <p>Og behovet for at sætte et klart fælles grundlag under det færøske samfund – både indadtil og udadtil - synes sjældent at have været større end lige nu.</p> <p>Der foregår store brydninger i det internationale samfund og ikke mindst i vores region, hvor det er nødvendigt for den færøske nation at finde sin plads og sin stemme. Og at vi selv kan deltage og træffe beslutning om vores fremtid og muligheder i verden.</p> <p>Samarbejde og beslutninger i internationale sammenslutninger og internationale forhold påvirker i højere grad vores muligheder som et folk og individer.</p> <p>Som situationen er nu, er der kraftige politiske og juridiske forhindringer der forhindrer, at Færøerne kan repræsentere sig selv og sine interesser på den internationale scene. Eksemplerne er det nordiske samarbejde; i EFTA og EØS, i den internationale handelsorganisation WTO; i den internationale hvalfangstkommission IWC; i frihandelsaftaler med andre lande; i den Olympiske Komité; i internationale klimaaftaler – og på mange andre områder, hvor der ellers er enighed i det politiske system om egen repræsentation og</p>
--	--

stemme.

I det Nordatlantiske og arktiske område er Færøerne placeret i centrum i et område, hvor der foregår øget og hård konkurrence om at udnytte nye ressourcer og anvende nye sejlruiter i skibsfarten og ny teknologi. Dette skaber nye politiske, erhvervsmæssige, kulturelle, kommercielle og udenrigspolitiske forbindelser, muligheder og udfordringer. Færinger må nå til enighed om at finde sin egen identitet, rolle og sine egne procedurer for at kunne deltage aktivt og selvstændigt i de ændringer, som sker.

Forfatningen kan blive et centralt instrument med henblik på at få løst situationen.

Fællesskab, identitet og demokratiske systemer

Indadtil er der lige så stort behov for et nationalt forlig om grundlaget under vores demokrati, som kan forene os i et fællesskab og en identitet. Hvor vi bliver enige om de grundværdier, rettigheder og pligter, som et færøsk demokrati skal bygge på. Ikke fordi vi skal være enige om alt politisk eller samfundsmæssigt. Men for at det færøske folk kan vedtage et grundlag under den politiske magtfordeling, som kan skabe retssikkerhed, tillid og give den enkelte enkelte ligestillede muligheder for at virke.

Dette grundlag kan den færøske forfatning give.

Forslaget, som nu fremsættes

Ved behandlingen igennem alle disse år, hvor et stort antal politikere, eksperter og politiske partier har deltaget, vurderes det, at sagen om den færøske forfatning er godt og grundigt modnet til stillingtagen i det politiske system.

Udgangspunktet er taget i det arbejde og det forslag, som blev fremsat i efteråret i 2010, og i de ændringer, som blev udarbejdet under 2. behandling i tinget i juni 2011.

I et forsøg på at nå et bredere forlig om forfatningen er der foretaget nogle ændringer i præamblen, i paragraf 1, og en ny paragraf om direkte demokrati er indsat i forslaget.

Desuden er der valgt nogle benævnelser, som udvalgene har behandlet tidligere. Som

eksempel anvendes benævnelsen ”tingkvinde/mand” i stedet for kun tingmand eller ”tingfolk”.

Forslaget kan så behandles i alle partier i et § 25-udvalg, hvor der bliver mulighed for at indgå forlig og foretage ændringer.

Forslag til procedure

Det er afgørende, at sagen ikke igen bliver til et politisk fodaftryk i tinget eller blandt partier, men at der kan opnås enighed om et forslag, som kan lægges ud til demokratisk behandling i offentligheden – og som kan skabe interesse og aktiv deltagelse blandt folk.

Derfor foreslås det, at proceduren for behandlingen bliver således:

1. Efter 1. behandling bliver forslaget henvist til et § 25-udvalg med repræsentanter for alle partier. Enten som det tidligere er gjort med to repræsentanter for de større partier og en repræsentant for de mindre partier i tinget. Eller med en repræsentant for hvert parti.
2. Behandlingen af forslaget til Færøernes Forfatning bør omfatte en omhyggelig offentlig behandling og blive sendt ud i høring til alle interesserede, inden det endelige forslag igen forelægges tinget og bliver sendt til folkeafstemning.

I Lagtinget, den 5. september 2012

Poul Michelsen Høgni Hoydal